

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **A. E.**, zastoupená Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 7. 2005, č. j. 28 Az 122/2004 - 26, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatelky Mgr. Radimu Strnadovi, advokátu, se sídlem Brno, Příkop 8, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 30. 7. 2004, č. j. OAM-5677/VL-07-K03-2003, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje a že se na žalobkyni se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Citované rozhodnutí napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) žalobou, v níž namítala porušení § 3, 32, 46 a 47 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a dále i § 12 a 91 zákona o azylu. Ve skutkových důvodech pak uvedla, že země původu není schopna zajistit ochranu jejích práv. V Mongolsku byla napadána strýcem, obrátila se na

policii, ta ho zadržela, avšak po jeho propuštění se situace vyostřila, strýcovy útoky se stupňovaly a její život byl ohrožen. V těchto okolnostech pak žalobkyně spatřovala důvody při udělení azylu i důvody překážky vycestování. Žalobkyně na základě těchto skutečností navrhla zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 28. 7. 2005, č. j. 28 Az 122/2004 - 26, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že v případě žalobkyně se jedná o výhrůžky fyzického násilí ze strany soukromé osoby a nelze je hodnotit jako pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Nelze ani připustit tvrzení, že orgány země původu nejsou schopny či ochotny ochránit práva žalobkyně, když násilná činnost strýce byla policií prošetřována a strýc byl i zadržen. Soud neshledal ani porušení příslušných ustanovení správního řádu ze strany žalovaného v řízení o udělení azylu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podala žalobkyně včas kasační stížnost. V ní uvádí, že nebyla dodržena zásada individuálního posouzení žádosti o udělení azylu; krajskému soudu vytýká, že vycházel jen z podkladů vydaných prvoinstančním orgánem, ačkoli pohovor byl s ní veden kapciózními a sugestivními otázkami a byl jen formalitou a rozhodnutí žalovaného bylo dáno již předem skutečností, že stěžovatelka je Mongolka. Dále tvrdí, že má odůvodněný strach z politického pronásledování a v případě návratu do vlasti je ohrožena její svoboda pro její politické přesvědčení a rovněž z důvodu, že se do vlasti legálně nevrátila. Hrozí jí uvěznění a má obavy o svůj život. Dále uvádí, že nenaplnuje podmínky žádného ustanovení § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodného a nesouhlasí s hodnocením překážek vycestování. Pokud správní orgán dospěl k závěru, že v jejím případě nejsou dány důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, bylo možno jí udělit azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Současně navrhuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a žádá o ustanovení zástupce z řad advokátů. V doplnění kasační stížnosti pak uvádí, že kasační stížnost je podána z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Dále uvádí, že jak v řízení před žalovaným, tak krajským soudem byla přímo zkrácena na svých právech. Krajský soud řízení formalizoval do takové míry, že jeho obsahem bylo čistě jen zkoumání, zda správní spis obsahuje několik vyjmenovaných listin, na jejichž základě pak rozhodl, aniž se podstatně zabýval jejich obsahem.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové byly vydány v souladu s právními předpisy. Správní orgán i ve věci řízení o podané kasační stížnosti plně odkazuje na obsah správního spisu. S rozsudkem soudu plně souhlasí. K námitkám stěžovatelky obsaženým v podané kasační stížnosti správní orgán sděluje, že v jejím případě neshledal existenci žádného z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Problémy se soukromou osobou (strýcem), nelze označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Státní orgány jí navíc neodepřely pomoc. Námitky uplatněné v kasační stížnosti tedy nemají opodstatnění. Žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost i návrh na přiznání odkladného účinku byly zamítnuty.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o něm není třeba samostatně rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem

pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1 a 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoli stěžovatelka uvedla, že kasační stížnost podává z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., z obsahu této stížnosti vyplývá, že se dovolává též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikováno nesprávné právní pravidlo, popř. je sice aplikováno správné právní pravidlo, ale je nesprávně interpretováno.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 29. 10. 2003 podala žádost o udělení azylu. Uvedla, že žila v Mongolsku v U., poté v r. 2002 - 03 v Číně v J. J. K.. Je buddhistického vyznání, ona ani rodinní příslušníci nebyli členy politické strany. Do České republiky přicestovala letecky 12. 10. 2003, chtěla by zde žít a studovat. Jako důvod své žádosti o azyl uvedla, že chce legalizovat svůj pobyt v České republice, kam přijela, neboť strýc rodině vyhrožovala matku několikrát fyzicky napadl. Matka stěžovatelce vyřídila cestovní pas a poslala ji do České republiky. V případě návratu se stěžovatelka obává svého strýce. V protokolu o pohovoru uvedla, že příčinou jejího odchodu ze země je skutečnost, že bydlela se svou matkou v bytě, na který si činil nárok matčin bratr. Ten svůj byt prodal a peníze dal člověku, který odjel. Strýc chtěl bydlet v bytě své sestry, případně žádal peníze či auto. Rodině vyhrožoval fyzickým násilím, občas pil. V srpnu 2003 se situace vyhroutil, začal členy rodiny napadat. Matka stěžovatelky poslala svou mladší dceru do Francie a stěžovatelku

do České republiky. Stěžovatelka při pohovoru dále uvedla, že před opuštěním vlasti žila spokojeně až do chvíle, kdy strýc začal rodině vyhrožovat.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Hradci Králové řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelčiny důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě, je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zjevně bezdůvodná. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že pro posouzení důvodnosti stěžovatelčiny žádosti o udělení azylu soustředil žalovaný správní orgán veškeré dostupné důkazy, neboť po stránce skutkové musel vycházet především z vlastní výpovědi stěžovatelky a porovnat je s informacemi o zemi jejího původu. Pokud dospěl k závěru o nedůvodnosti žádosti o udělení azylu, pak je tento závěr zcela v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Stěžovatelkou uváděné důvody ani podle názoru Nejvyššího správního soudu nesvědčí tomu, že by splňovala podmínky pro udělení azylu. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem žalovaného i krajského soudu, že stěžovatelka neuvedla žádnou konkrétní obavu z možného pronásledování v zemi původu z důvodů podle § 12 zákona o azylu. Její obava, že by po návratu do vlasti byla politicky pronásledována, ačkoli – jak tvrdí – vlast opustila z důvodu výhrůzek a násilného chování ze strany strýce – není racionálně nijak podložena. V daném případě se tedy nemůže jednat o pronásledování za uplatňování politických práv a svobod nebo o odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě posledního trvalého bydliště. Naplněny nejsou ani znaky uvedené v ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu, podle něhož se považuje za pronásledování pro účely tohoto zákona ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo ve státě posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V projednávané věci však takový závěr učinit z již uvedených důvodů nelze. Žalovaný správní orgán se všemi stěžovatelčinými námitkami zabýval dostatečně a nelze mu tudíž vytýkat, že by vycházel z nesprávně zjištěného skutkového stavu věci, či že by vedl azylové řízení tak, aby oslabil stěžovatelčinu důvěru ve správnost svého rozhodování. Napadené rozhodnutí žalovaného je v souladu s právními předpisy a vyšlo ze spolehlivě zjištěného dostupného stavu věci. Správní orgán se vypořádal se všemi provedenými důkazy a Krajský soud v Hradci Králové neměl tudíž důvodu jeho rozhodnutí zrušit. Námitka stěžovatelky, že pohovor byl s ní veden kapciózními a sugestivními otázkami a byl jen formalitou a rozhodnutí žalovaného

bylo dáno již předem skutečností, že stěžovatelka je Mongolka, je zcela neopodstatněná. Jak Nejvyšší správní soud zjistil ze spisu žalovaného, řízení o udělení azylu probíhalo zcela v souladu s právními předpisy, otázky žalovaného při pohovoru byly standardní a neměly kapciózní ani sugestivní charakter. Skutečnost, že by si správní orgán již dopředu učinil úsudek o svém rozhodnutí a následné řízení před ním tak bylo čistě formální, soud ve správním spisu rovněž ani v nejmenším neshledal a má zato, že tyto stěžovatelčiny námitky jsou čistě účelové.

K tvrzení stěžovatelky, že nenaplnuje podmínky žádného ustanovení § 16 zákona o azylu jako zjevně nedůvodného, zdejší soud konstatuje, že tato námitka je zcela bezpředmětná, neboť v řízení před žalovaným nebylo podle § 16 zákona o azylu vůbec rozhodováno. K námitce stěžovatelky, týkající se aplikace ustanovení o humanitárním azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud musí konstatovat, že je uplatňována poprvé až v kasační stížnosti, třebaže mohla být vznesena již v dřívějším řízení. Ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu, aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřipustné. I kdyby ovšem zákon dovoloval Nejvyššímu správnímu soudu se touto stěžovatelčinou námitkou zabývat, nemohl by jí přisvědčit. Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je určitá volnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem arbitrárního postupu (libovůle), vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně postulovaného principu demokratického právního státu (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004). S ohledem na skutečnosti, které stěžovatelka uvedla v průběhu správního řízení, je zřejmé, že žalovaný vyhodnotil podmínky v souladu s hledisky, které jsou oprávněny soudy ve správním soudnictví při přezkumu zohledňovat.

Krajský soud i správní orgán se náležitě vypořádaly též s námitkou týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Povinnost ukončit pobyt žadatele o azyl neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život, nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu a nebo, kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, a nebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky, anebo jestliže v zemi původu nebo v třetí zemi, ochotné přijmout nezletilou osobu bez doprovodu, není po jejím příchodu k dispozici přiměřené přijetí a péče podle potřeb jejího věku a stupně samostatnosti. O žádný z těchto případů se u stěžovatelky nejedná, neboť v případě návratu do země původu není ohrožena žádnou ze jmenovaných skutečností, když i ze zpráv o zemi jeho původu soustředěných žalovaným vyplývá, že neúspěšným žadatelům o azyl v případě jejich návratu do země původu žádné nebezpečí či diskriminace z tohoto důvodu nehrozí; ostatně stěžovatelka svou námitku v tomto směru nikterak nekonkretizovala a ani v kasační stížnosti nedokládala existenci kterékoliv z podmínek uvedených v § 91 zákona o azylu.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatelky Mgr. Radimu Strnadovi, advokátu, se sídlem Brno, Příkop 8, který byl ustanoven stěžovatelce k její žádosti usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 9. 2005, č. j. 28 Az 122/2004 – 41, byla stanovena za dva úkony právní služby po 1000 Kč [porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, podání soudu týkající se věci samé spočívající v doplnění kasační stížnosti - § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byla přičtena paušální částka jako náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 75 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu